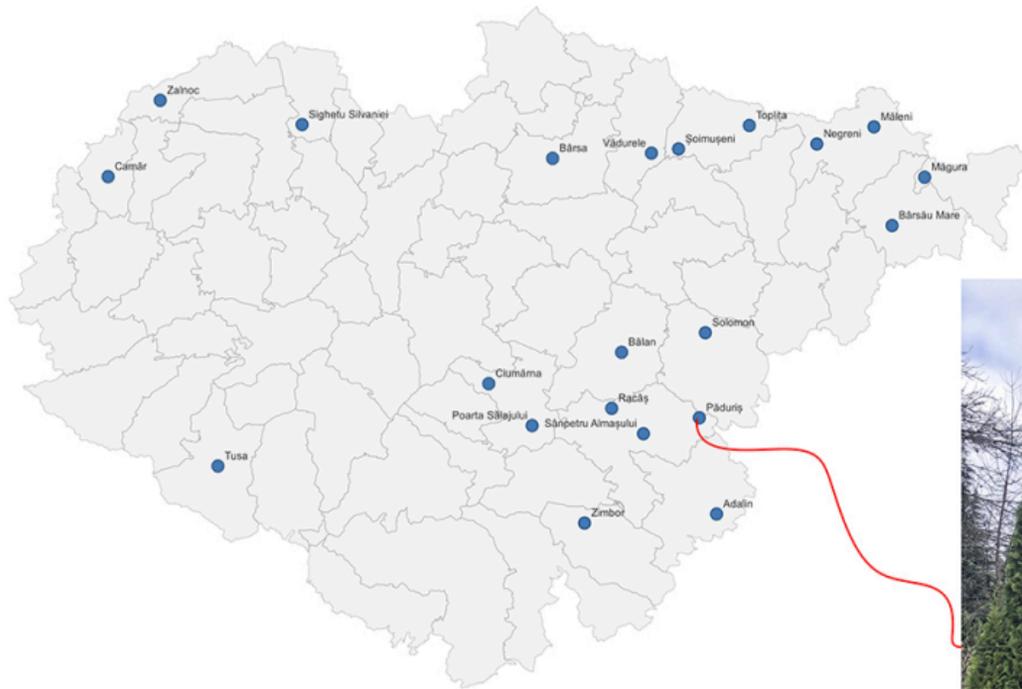

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DE LA MĂNĂSTIREA STRÂMBA-PĂDURIȘ

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DE LA MĂNĂSTIREA STRÂMBA-PĂDURIȘ

Ipoteza de lucru:

Biserica de lemn cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” din cadrul Mănăstirii Strâmba, Păduriș (SJ), este înscrisă în Lista Monumentelor Istorice sub codul: SJ-II-m-A-05091. Momentul edificării sale, potrivit LMI este anul 1725.

Cu toate acestea, o scrisoare din anul 1761 adresată episcopului Petru Pavel Aron, starețul mănăstirii de la acel moment, Nichifor, se referea privitor la biserica mănăstirii că acesta există de aproape trei sute de ani. Potrivit acestuia, afirmația era întemeiată pe o inscripție ce se afla la acel moment pe un perete al bisericii. Ca urmare a publicării acestei scrisori, mai mulți istorici din perioada interbelică au afirmat că mănăstirea din Strâmba Fizeșului a fost clădită pe la 1470-1480.

Detaliu iconostas

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DE LA MĂNĂȘTIREA STRÂMBA-PĂDURIȘ

Ipoteza de lucru:

De-a lungul timpului, pe lângă presupusa vechime de 300 de ani, precizată în scrisoarea din anul 1761, biserica de lemn a Mănăstirii Strâmba a avut parte de mai multe „momente ale edificării”.

*Dându-se crezare informațiilor cuprinse în scrisoarea menționată, primul an vehiculat pentru edificarea Mănăstirii, și implicit și al bisericii a fost anul **1461**. Apoi, Augustin Bunea aprecia în anul 1902 că mănăstirea fusese înființată pe la **1470**. Ulterior, Ștefan Meteș considera că mănăstirea din Strâmba Fizeșului a fost clădită pe la **1470-1480**.*

*Pe clopotul mic al bisericii poate fi regăsită următoarea inscripție: A[nul] D[omnului] I[isus]= **1679**.*

*În jurul anilor **1716-1717** este consemnată prezența fostului episcop de Roman, Pahomie, la mănăstire.*

*La cumpăna secolelor al XIX-lea și al XX-lea, în Monografia comitatului Solnoc-Dăbâca, Kádár József, consemna o tradiție potrivit căreia biserica fusese construită în anul **1727**. Zenovie Pâclișanu afirma că biserica (capela mănăstirii) a întemeiat-o la **1725** o femeie cu piciorul strâmb.*

*În 17 februarie 1795 este întocmit un inventar care precizează că „biserica de nou de răposatul Nechifor, de lemn de goron” a fost făcută. Despre această afirmație, tot timpul s-a considerat că, în acest caz, este vorba de o reparație capitală și nu de o refacere a bisericii. Nu se cunoaște momentul morții călugărului Nechifor, acesta fiind ultima dată menționat în anul **1765**.*

Detaliu, pictura pronaosului

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DE LA MĂNĂSTIREA STRÂMBA-PĂDURIȘ

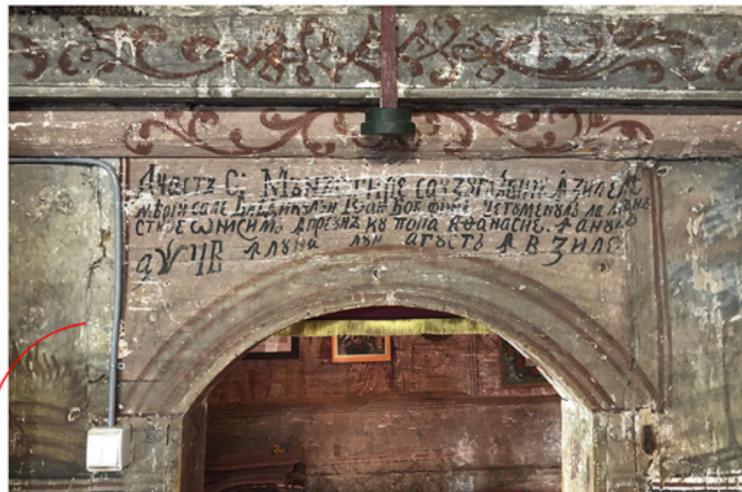
Ipoteza de lucru:

Privitor la decorul pictat al bisericii reținem:

- **ancadramentul ușilor împărătești**, cu pisanii, datat în anul **1742**.

- **icoanele împărătești**: Sf. Dumitru, Maica Domnului cu Pruncul, Iisus Hristos și Sf. Gheorghe, care datează din anul **1785**. Probabil din această etapă datează și **ușile împărătești**.

- **decorul pictat al bisericii**, datat printr-o pisanie din anul **1792**, pisanie păstrată deasupra trecerii din naos în pronaos.

Această S(fântă) Mănăstire s-au zugrăvit în zilele mării sale Vlădicului Ioan Bob fiind legumenul la mănăstire Onisim împreună cu popa Atanasie. În anul 1792 în luna lui a(u)gust în 2 zile.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DE LA MĂNĂSTIREA STRÂMBA-PĂDURIȘ

**Despre tocul / ancadramentul
ușilor împărătești:**

*Se pot distinge urmele
reamplasării lor.*

*Două pisanii, câte una pe
fiecare parte a intrării.*

Pisaniile cu privire la ancadramentul uşilor împărăteşti, realizat și montat cu cheltuiala curiosului ieromonah Dominițian, pictat de către bătrânul Melchisedec în anul 1742.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DE LA MĂNĂSTIREA STRÂMBA-PĂDURIȘ

Rezultate obținute:

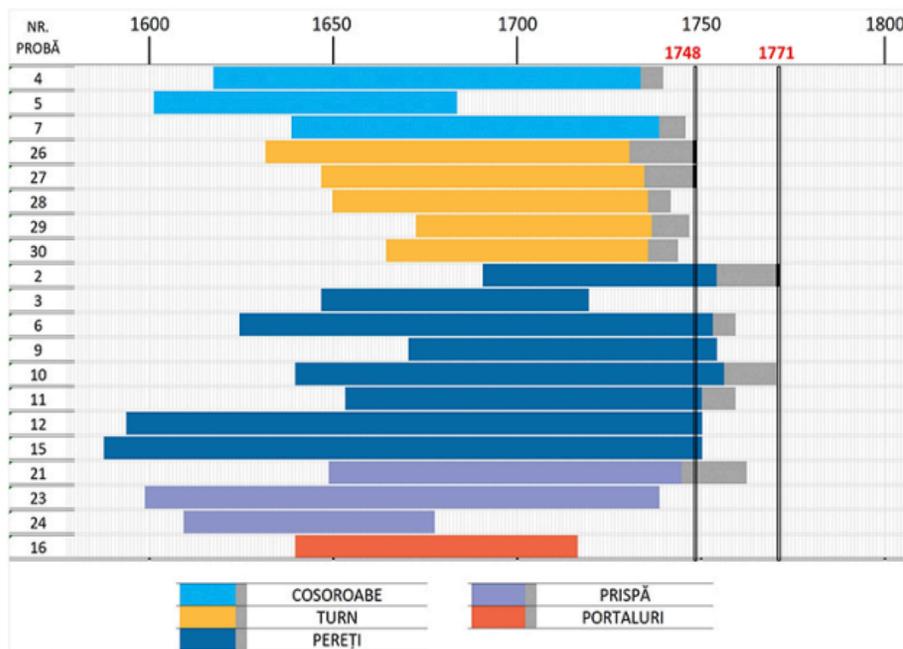
Pentru stabilirea vechimii și identificarea eventualelor etape constructive, pentru această biserică au fost prelevate un număr de 30 de probe.

Acestea provin din grinzile pereților bisericii (13), cosoroabe (3), elemente ale structurii turnului (5), prispa (7), și portalul exterior (2).

Probele analizate conțin între 34 și 163 inele anuale, cu o medie de 91 de inele. În general, se observă prezența arborilor seculari, cu vârste de peste 100 de ani, atât în componența corpului bisericii, cât și a turnului, cosoroabelor și prispei. Mai multe elemente ale prispei au fost schimbate în a doua jumătate a secolului al XX-lea (cel mai probabil în **1978**), acestea provenind din arbori mai tineri, cu vârste în jur de 50 de ani.

Specia de arbore supusă analizei a fost stejarul (*Quercus robur*), însă în urma inspectării probelor prelevate, au fost identificate mai multe elemente care provin, cel mai probabil, din fag (*Fagus sylvatica*).

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DE LA MĂNĂSTIREA STRÂMBA-PĂDURIȘ

Rezultate obținute:

Rezultatele analizei dendrocronologice evidențiază că arborii utilizați la construcția pereților bisericii de lemn din Mănăstirea Strâmba au fost tăiați în intervalul **octombrie 1771 – aprilie 1772** (inel complet format în 1771).

În același timp, cosoroabele și turnul bisericii conțin elemente ce provin din arbori tăiați în primăvara-vara anului **1748** (mai-iunie), deoarece ultimul inel păstrat pe cele două probe amintite mai sus conține doar lemnul timpuriu, inelul nefiind complet format.

În fine, s-a putut identifica o etapă de reparație a pripsei, care a avut loc cel mai probabil în anul **1978**.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DE LA MĂNĂSTIREA STRÂMBA-PĂDURIȘ

Rezultate obținute:

Ca și concluzie, investigația dendrocronologică efectuată la biserica de lemn a mănăstirii Strâmba identifică trei perioade de timp, relevante pentru istoria acestui edificiu. Rezultatele scot în evidență o situație aparte, chiar excepțională, în ceea ce privește succesiunea acestor etape.

Astfel, este evident faptul că prezentul lăcaș de cult a înlocuit o biserică de lemn mai veche. Cel mai probabil, această biserică veche a fost dotată cu un turn-clopotniță în anul **1748** sau în perioada imediat următoare.

Din motive necunoscute, această veche biserică avea să fie înlocuită de o nouă biserică de lemn, a cărei pereți au fost realizați din lemne tăiate în anul **1771/1772**. Dacă e să dăm crezare inventarului din 1795, amintit anterior, la acel moment (1772), călugărul Nechifor era încă în viață.

La această biserică, ridicată în timpul călugărului Nechifor (1771/1772), au fost folosite o serie de elemente provenite de la anterioara biserică: o parte din cosoroabe (contemporane cu turnul), turnul-clopotniță, chiar clopotul mic al bisericii dar și ancadramentul ușilor împărătești, realizate în anul **1742**, păstrate atât pentru valoarea lor estetică dar mai ales pentru valoarea lor memorială.

Apoi, spre zilele noastre, o etapă de reparații, cel mai probabil în anul **1978**.